

KWINTESSENS (3.04) – Verheven of vuig

“Het verhevenste en meest vuige zijn het Zelf [lett. Brahman].”
(vers 3.18)

Heel ons gevoelen gaat uit naar dat wat wij als eigen of begeerd beschouwen en heel ons voelen keert zich af, verzet zich tegen wat wij als niet eigen of verwerpelijk weten en denken.

Heel dit mechanisme van verlangen en aanvaarden enerzijds en afkeren, verwerpen anderzijds, berust op een zuivere conditionering van het brein; vandaar ook de tussen individuen of maatschappijen verschillend voorkomende waarderingen en normen. De gesteldheid – en dus met name de wijze van conditionering – van de geest bepaalt hoe een verschijnsel ervaren wordt. En hoe zeer deze geest berust op conditionering werd reeds in Advaita en Wetenschap (10) aangegeven. En hoezeer een veranderende houding, zienswijze, de wijze van ervaren verandert blijkt uit de getuigenis opgenomen in Synthese 4.03 denken.

Daarenboven wordt de individuele conditionering mede bepaald door de fysieke hoedanigheid of hoedanigheden (mogelijkheden) van de waarnemer.

Aldus creëert iedere geest zijn/haar eigen relatieve werkelijkheid en wereld.

Bijgevolg kan door een 'eenvoudige' verandering van zienswijze onze houding ten opzichte van het object of gebeurtenis totaal veranderen en dit met een even totale verandering van het bijhorend gevoel.

Dit gehele, in wezen rationele proces is uitgebreid uiteen gezet in de Syllabus; de juistheid van de daarin gestelde aspecten kan iedereen eenvoudigweg bij zichzelf toetsen. Vaak zal het nodig zijn meermaals deze toetsing toe te passen omdat het in opstand komend ego zich begint te roeren (“ben ik dan niet meer dan een aap?”). Dit is een fase die noodzakelijk doorlopen moet worden en het wordt treffelijk uitgedrukt in logion 2 van het Thomas-evangelie :

“...niet ophouden te zoeken tot hij vindt. En als hij vindt zal hij verward zijn....”

De verschillende getuigenissen van Arnold spreken hieromtrent boekdelen. En van tijd tot tijd ontaardt de verwarring in een opperste twijfel.. Niet ophouden zegt het logion en vele, vele anderen; zoekt en onderzoekt de waarachtigheid of de onwaarachtigheid van het gestelde; dit rationele aspect staat centraal in de Advaita, het Boeddhisme en bij Spinoza.

Maar er zijn toch aspecten die iedereen verheven of verwerpelijk vindt?

Is dit zo?

Ook deze ogenschijnlijk juiste perceptie moet in vraag gesteld worden.

Er bestaan maatschappelijke vormen, laat staan individuen, waar de verhevenheid verwerpelijk is of het verwerpelijke verheven. En als de zoeker in die andere maatschappelijke vorm of een ander micro milieu opgegroeid zou zijn, zouden zijn of haar normen en waarden een totaal andere kleur gehad hebben.

En als wij goed waarnemen zien wij dat het veranderen van een andermans norm eerder een zaak van macht dan van inzicht is en dat die 'betere' norm ook maar geldig blijft gedurende een bepaalde tijd of plaats.

Verheven of vuig, deugd of ondeugd, liefde of haat, goed of kwaad, de paren van tegenstelling berusten op denkbeelden.

Ben ik met mijn normen en waarden het Zelf, dan zijt gij met uw normen en waarden ook het Zelf.